

ADNAN KAZMAOĞLU
MİMARLIK ARAŞTIRMA MERKEZİ
ASELSAN GÖLBAŞI YERLEŞKESİ
GÖLBAŞI CAMİİ
MİMARİ RAPOR

KONUMLAMA VE ÇEVRE İLİŞKİLERİ

Aselsan Gölbaşı Camisi, cami için ayrılan imar adasında; prensip olarak Aselsan Tesisleri'nin dikdörtgen prizma biçimli modern çizgide binalarının lineer konumlarına paralel, kible açısında yerleştirilerek hem otoyoldan hem de yan yoldan kuvvetle algılanacak şekilde biçimlendirildi, konumlandı. Dikdörtgen planlı kurgu, taban metrajı nedeniyle de kare veya dairevi geometrik formlara göre arsaya daha iyi ve verimli yerleşmektedir.

Dikdörtgen yapı formu düzgün geometrisi olmayan arsada, iyi kullanılabilir, açık, yarı açık alanların elde edilmesini sağlıyor. Binanın etrafında üçgen geometrik dokulu bahçeler düzenlendi. Bahçenin otoyol ve yan yol tarafına cenaze alanı, cami kütlesi ile bu alan arasına da açık şadırvan yerleştirildi. Caminin bahçe etrafı sınırları da bahçe duvarı ile çevrelendi. Camiye giriş 3 noktadan yapılmaktadır. Taç kapının karşısında bir ana giriş oluşturuldu. Bu kapı önünde bir ucu Aselsan kontrol noktasına bağlanan öneri yaya yolu cami girişine Aselsan tesislerinden kontrollü giriş çıkışı sağlamaktadır. İkinci giriş yan yoldan cenaze alanı, şadırvan ve taç kapıya ulaşan aksın başındadır. Giriş yanında alt kotta cenaze arabaları için park platformu oluşturulmuştur. Üçüncü kapı, Aselsan'ın eski giriş yolu tarafında dışardan gelecekler için bir otopark düzenlenerek bu yönden girişi sağlamaktadır. Peyzaj düzenlemesinde üçgen dokulu bahçeler ve yaya dolaşım yolları oluşturulmuş, çeperdeki lineer tarhlarda yüksek, üçgen tarhlarda ise alçak nitelikli bitkilerle düzenleme yapılmıştır.

Caminin girişinin iki yanındaki simetrik Üçgen bahçelerde lavanta bitkisi ile kûfi "Allah (c.c.)" yazısı şeklinde tarhlar oluşturulmuştur. Merkezdeki üçgen bahçe etrafında oturma grupları şekillendirilmiştir. Mihrabın on tarafındaki bahçe de üçgen kaskatlı bir havuz oluşturulmuş üst Üçgen havuzda mihrap aksında Elif'i (Allah c.c.) Allah'ın birliğini simgeleyen bir tek yüksek fıskiye konumlandırılmıştır. Bahçe duvarına paralel giden lineer çiçek tarhları Aselsan tesisleri tarafında bahçe duvarı dışında geniş kaldırımda devam ettirilerek yaya yollarını çevreleyen bir kurgu oluşturulmuştur.

MİMARİ TASARIM VE KONSEPSİYONEL ANLAMLARI

Caminin mimari tasarımında kütle formunun Aselsan binaları ile uyumu aranmış, bir dikdörtgen prizmadan hareket edilmiş, bu prizmanın yanlarına açık yarı açık alanları olan kütleler, ön ve arkasına da üçgen prizma kesmeleri eklenmiş, çatı düzlemi kible tarafında yükseltiyle ön ve kible tarafı yüzeyleri de meyil verilerek prizmaya kimlik katılmış, kütle simgeleştirilmiştir. 50 metre yüksekliğinde dört kademeli kare prizma çifte minareler ile de bu simgeleştirme

kuvvetlendirilmiştir. Kare tabanlı minarelerin içinde, ortasında asansör olan bir merdiven "şerefe" bölümüne kadar çıkmaktadır. Kolonatlı yarı açık, açık ibadet mekanları Aselsan binalarının kolonatlı cephelerine gönderme yapmaktadır. Cami girişi geleneksel mimarideki mukarnaslı taç kapılarını soyutlayarak "A" (Allah c.c.) harfinden hareketle mekâna davet edici bir biçimde şekillendirilmiştir. Ayrıca bu giriş ve mihrapta birbirine aynalanmış kûfi Allah (c.c.) yazısı ile "Yaradana Dua eden Eller" metaforu oluşturulmuştur. Cami kütesinin dört beden duvarında kûfi yazıyla "Allah (c.c.)" şeklindeki pencerelerden giren günışığı ile aydınlık ibadet mekânı elde edilmiştir. ("Allah'ın nuru mekânı ve insanları aydınlatıyor.") Meyilli çatıdan da kûfi dönel "Allah/Muhammed" yazılarından süzülerek gün ışığı ana mekâna girmektedir. Ana girişten başka, biri kadınlar girişi olmak üzere iki yan giriş düzenlenmiştir.

Camiye taç kapıdan üstte kûfi yazılı besmele ile giriliyor, cam otomatik kapılar üzerindeki dönel kûfi Muhammed yazıları Allah'ın, ibadetin yolunu Muhammed'in açtığını simgeliyor. Kapıdan girildiğinde sağ ve sol tarafta iki ana merdiven grubundan alt ve üst katlara ve ara asma katlara ulaşılmaktadır. Kadınlar giriş merdiveninden mahfel katına ve bölümlerine ayrık olarak gidilebilmektedir. Zemin ana ibadet alanına son cemaat alanından geçilerek girildiğinde mihraba doğru yükselen tavan ve mekân, işlevi dışında ruhsal yükselişi tarif etmektedir. Mihrap soyut mukarnaslı yapısıyla, dönel kûfi üçgen yazılarıyla minberi ve kürsüyü içine alarak yönelişi bütünleştirmekte ve kible yönünü taçlandırmaktadır. Bütün mekâna aynalı kûfi "Allah" yazısı şeklindeki lineer pencerelerden ve tavadan gün ışığı alarak geleneksel camilerdeki gibi aydınlık bir ibadet mekânı elde edilmektedir. Alt ibadet alanında iki uzun kenar boyunca iç bahçeler oluşturulmuş, bu hatta kuranglez ışıklılar şekillendirilerek gün ışığı ile aydınlık mekanlar, tavanı da zemin ibadet alanı tavanı ile özdeşleştirerek ferah bir ortam sağlanmıştır. Kavramsal ve metaforik olarak mimari tasarım "Allah (c.c.) her yerde kavramına dayanmaktadır. Bütün yazılar ve cami mekânı, mimari, iç mimari öğeler, grafik düzenlemeler Allah'ın birliğini tekliğini; tevhit düşüncesini ve ruhi yöneliş yönünü ifade etmektedir.

STRÜKTÜR TASARIMI

Aselsan'ın kurum niteliklerine ve tesislerinin rasyonel yapısına gönderme yapmak üzere "High-tech" ve teknolojik bir yapı yapma kavramı çerçevesinde; binanın strüktürü tamamen yapısal çelik putrellerle tasarlandı. Çatı ters tablalı kiriş gibi bir makasla desteklenerek biçimlendirildi. Gereken yerlerde boşluklu putreller kullanarak tesisat dolaşımına imkân vermesi sağlandı. Minareler dört taraftaki çelik putrellerle ve merdivenin çelik kurgusu ile bütünleştirilerek her kademedede rijitlik oluşturulabilecek şekilde tasarlandı. Bodrum katta mütemadi perdelerle çevrelenmiş radyajeneral betonarme temel, çelik konstrüksiyonu çevreleyen yatay ve düşey tesirlere direnebilen bir baza oluşturulmaktadır.

EKOLOJİ SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK TEKNİK SİSTEMLER VE MALZEMELER

Yapı strüktürün kaplanması ısı izolasyonlu kompozit alüminyum malzemeler, isi camlar, temperli lamine cam levhalar kullanılmış, dış duvarlarda yanmaz cam yünü veya taş yünü levhalar önerilmiştir. Caminin iç mekânında da yanmaz malzemeler kullanılmış, hatta zemin

halılarının da yanmaz nitelikte olması aranmıştır. Alternatif olarak yapı tamamen cam veya tam beyaz Marmara mermeri ile kaplanabilecektir.

Çatıda fotovoltaik panellerle ve minarelerin kademeleri üstünde rüzgâr gülleri ile en azından caminin aydınlatılmasında kullanılacak elektrik enerjisinin elde edilmesi hedeflenmiştir. Halı altı ısıtma levhaları, çatıda alüminyum paneller altında kar buz eritme sistemleri, giriş meydanlarında kısmi dolaşım alanlarında buzlanmayı engelleyecek düzenekler önerilmiştir. Bazı mekanların klimatizasyonu için topraktan isi transferi yapan Isı pompası sistemleri kullanılmıştır. Havalandırmanın kısmen kanal sistemleri ile büyük ölçüde de minareler ve meyilli çatı tavanından doğal vantilasyonla sağlanması düşünülmüştür Çatıda yağmur suyu toplamak üzere sifonik kanal sistemleri kurgulanmış, bodrum katta arıtma sistemleri ile yedek su depoları planlanmıştır.